

Хан Татар и Годорка
(Един прочит на варианта от Велико Търново)
Стоян Антонов

Литература

Ангелов, Божан 1932: Българската народна балада из живота на народа при татарите от края на XIII до половината на XIX в. – *Училищен преглед*, № 9–10, 1952–1601 [Angelov, Bozhan 1932: Bulgarskata narodna balada iz zhivota na naroda pri tatarite ot kraaya na XIII do polovinata na XIX v. – *Uchilishthen pregled*, No. 9–10, 1952–1601].

Антонов, Стоян 1996: „Татари“ и „Татарска земя“ в народните песни на българите от Северна Добруджа и Бесарабия. – В: *Българите в Северното Причерноморие. Изследвания и материали*. Т. 5. Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 341–351 [Antonov, Stoyan 1996: „Tatari“ i „Tatarska zemya“ v narodnite pesni na bulgarite ot Severna Dobrudzha i Besarabiya. – In: *Bulgarite v Severното Prichernomorie. Izsledvaniya i materialii*. Т. 5. Veliko Tarnovo: Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, 341–351].

Антонов, Стоян 2002: Татарите в Северозападна България. – В: *Регионални проучвания на българския фолклор. Т. 4. Северозападна България: общности, традиции, идентичност*. Съст. Мила Сантова, Ива Станоева. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 89–92 [Antonov, Stoyan 2002: Tatarite v Severozapadna Bulgaria. – In: *Regionalni prouchvaniya na bulgarskiya folklor. T. 4. Severozapadna Balgariya: obshtnosti, traditsii, identichnost*. Sast. Mila Santova, Iva Stanoeva. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 89–92].

Антонов, Стоян 2004: *Татарите в България*. Добрич: Наврез [Antonov, Stoyan 2004: *Tatarite v Bulgaria*. Dobrich: Navrez].

Баева, Вихра 2000: „Златната ябълка“ в Горни Воден – измеренията на празника. – *Български фолклор*, № 2, 26–36 [Baeva, Vihra 2000: „Zlatnata yabalka“ v Gorni Voden – izmereniyata na praznika. – *Bulgarski folklor*, No. 2, 26–36].

Богданова, Лиляна 1971: Песента „Орисана невеста“ в българския фолклор. – *Известия на Етнографския институт с музей*, 13, 175–222 [Bogdanova, Lilyana 1971: Pesenta „Orisana nevesta“ v bulgarskiya folklor. – *Izvestiya na Etnografskiya institut s muzey*, 13, 175–222].

Божилов, Иван 1985: *Фамилията на Асеневици (1186-1460). Генеалогия и просопография*. София: БАН [Bozhilov, Ivan 1985: *Familiyata na Asenevtsi (1186-1460). Genealogiya i prosopografiya*. Sofia: BAN].

Бояджиева, Стоянка 1983: Формули в баладното повествование. – *Славянска филология*, 18, 251–264 [Boyadzhieva, Stoyanka 1983: Formuli v baladnoto povestvovanie. – *Slavyanska filologiya*, 18, 251–264].

БНТ 1961: *Българско народно творчество. Т. 3. Исторически песни*. Съст. Христо Вакарелски. София: Български писател [BNT 1961: *Balgarsko narodno tvorchestvo. T. 3. Istoricheski pesni*. Sast. Hristo Vakarelski. Sofia: Bulgarski pisatel].

Габровски, Минко 1986: За „дръвцето“ на коледарския цар. – *Българска етнография*, № 3, 41–52 [Gabrovski, Minko 1986: Za „dravtseto“ na koledarskiya tsar. – *Bulgarska etnografiya*, No. 3, 41–52].

Георгиева, Иваницка 1993: *Българска народна митология*. София: Наука и изкуство [Georgieva, Ivanichka 1993: *Bulgarska narodna mitologiya*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Геров, Найден 1975: *Речник на българския език. Фототипно издание. Част 1*. София: Български писател [Gerov, Nayden 1975: *Rechnik na bulgarskiya ezik. Fototipno izdanie. Chast 1*. Sofia: Bulgarski pisatel].

Грънчаров, Михаил 1996: Към въпроса за българското болярство и чорбаджийство през XV–XVII век. – *Епохи*, № 2, 32–38 [Grancharov, Mihail 1996: Kam voprosa za bulgarskoto chorbadzhiystvo prez XV–XVII vek. – *Epoхи*, No. 2, 32–38].

Гура, Александр В. 2011: *Брак и свадба в славянской народной культуре: семантика и символика*. Москва: Индрик [Gura, Aleksandr V. 2011: *Brak i svad'ba v slavyanskoй narodnoy kul'ture*. Moskva: Indrik].

Динеков, Петър 1959: *Български фолклор. Част 1*. София: Български писател [Dinekov, Petar 1959: *Bulgarski folklor. Chast 1*. Sofia: Bulgarski pisatel].

Еремина, Валерия И. 1991: *Ритуал и фолклор*. Ленинград: Наука [Eremina, Valeriya 1991: *Ritual i fol'klor*. Leningrad: Nauka].

Икономов, Никола 1939: *Хан Татар. Драма в три действия*. София: Светлина [Ikonomov, Nikola 1939: *Han Tatar. Drama v tri deystviya*. Sofia: Svetlina].

Каралийчев, Ангел 1972: Хан Татар. – В: Каралийчев, Ангел. *Избрани произведения в два тома. Т. 1. Разкази*. София: Български писател, 171–181 [Karaliychev, Angel 1972: Han Tatar. – In: Karaliychev, Angel. *Izbrani proizvedeniya v dva toma. T. 1. Razkazi*. Sofia: Bulgarski pisatel].

Леви-Строс, Клод 1994: *Ревнивата грънчарка*. София: Наука и изкуство [orig. Lévi-Strauss, Claude. *La Potière jalouse*, 1985].

Леви-Строс, Клод 1995: *Структурална антропология II*. София: Христо Ботев [orig. Lévi-Strauss, Claude. *Anthropologie structurale deux*].

Леви-Строс, Клод 2001: *Структурная антропология*. Москва: Эксмо-Прес [orig. Lévi-Strauss, Claude. *Anthropologie structurale*].

Маразов, Иван 1999: Хубавата Елена – между „името“ и „нешото“. – В: *Маска и ритуал*. Съст. Георг Краев, Ирена Бокова. София: НБУ, 14–71 [Marazov, Ivan 1999: Hubavata Elena – mezhdu „imeto“ i „neshtoto“. – In: *Maska i ritual*. Sast. Georg Kraev, Irena Bokova. Sofia: NBU, 14–71]

Маразов, Иван 2003: Зеленоото вино на траките. – В: *Митология, изкуство, фолклор (МИФ). Т. 8. Вино и култура*. София: НБУ, 13–51 [Marazov, Ivan 2003: *Zelenoto vino na trakite*. – In: *Mitologiya, izkustvo, folklor (MIF). T. 8. Vino i kultura*. Sofia: NBU, 13–51].

Маранда, Пьер, Элли Кёнгас-Маранда 1985: Структурные модели в фольклоре. – В: *Зарубежные исследования по семиотике фольклора*. Сост. Елеазар Мелетинский, Сергей Неклюдов. Москва: Наука, 194–260 [Maranda, Pierre, Elli Köngas-Maranda 1985: *Strukturnye modeli v fol'klora*. – In: *Zarubezhnye issledovaniya po semiotike fol'klora*. Sost. Eleazar Meletinskiy, Sergey Neklyudov. Moskva: Nauka, 194–260].

Миладинови 1861: *Български народни песни собрани од братъя Миладиновци Димитрия и Константина*. Загреб: А. Якич [Miladinovtsi 1861: *Bulgarski narodni pesni sobrani od bratya Miladinovtsi Dimitriya i Konstantina*. Zagreb: A. Yakich].

Младенов, Стефан 1921: Към етимологичното обяснение на думата болярин. – В: *Университетски сборник в чест на Стефан Бобчев*. София [Mladenov, Stefan 1921: *Kam etimologichното obyasnienie na dumata bolyarin*. – In: *Universitetski sbornik v chest na Stefan Bobchev*. Sofia].

Моллов, Тодор 2006–2010: Хан Татар. – В: *Български фолклорни мотиви. Съст. Тодор Моллов. Т. 2. Балади; Т. 5. Исторически песни*. Варна: LiterNet [Mollov, Todor 2006–2010: *Han Tatar*. – In: *Bulgarski folklorni motivi*. Sast. Todor Mollov. T. 2. Baladi; T. 5. Istoricheski Pesni. Varna: LiterNet], https://liternet.bg/folklor/motivi/han_tatar/content.htm (17.12.2018).

Норис, Хари Т. 1998: Войните на Маслама ибн Абд ал-Малик, арабина, срещу Византия, хазарите и българите като източник за кавказкия, черкезкия, гагаузкия и помашкия фолклорен епос и традиция. – В: *Мюсюлманската култура по българските земи. Изследвания*. Съст. Росица Градева, Светлана Иванова. София: Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия, 466–481 [Norris, Harry T. 1998: *Voynite na Maslama ibn Abd al-Malik, arabina, sreshtu Vizantia, hazarite i bulgarite kato iztochnik za kavkazkiya, cherkezkiya, gagauzkiya i pomashkiya folkloren epos i traditsiya*. – In: *Muusyulmanskata kultura po bulgarskite zemi. Izsledvaniya*. Sast. Rositsa Gradeva, Svetlana Ivanova. Sofia: Mezhdunaroden tsentar po problemite na maltsinstvata i kulturnite vzaimodeystviya, 466–481].

Павлов, Пламен, Георги Атанасов 1994: Преминаването на татарската армия през България (1241–1242 г.). – *Военноисторически сборник*, 1, 5–20 [Pavlov, Plamen, Georgi Atanasov 1994: *Preminavaneto na tatarskata armiya prez Bulgaria (1241–1242 g.)*. – *Voenoistoricheski sbornik*, 1, 5–20].

Петров, Петър, Васил Гюзелев 1978: *Христоматия по история на България. Т. 2. Същинско Средновековие (краят на XII–XIV в.)*. София: Наука и изкуство [Petrov, Petar, Vasil Gyuzelev 1978: *Hristomatiya po istoriya na Bulgaria. T. 2. Sashtinsko Srednovekovie (krayat na XII-XIV v.)*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Писахме 1984: *Писахме да се знае. Приписки и летописи*. Съставителство, коментар и бележки Венцеслав Начев, Никола Ферманджиев. София: Отечествен фронт [Nachev, Fermandzhiev 1984: *Pisahme da se znae. Pripiski i letopisi*. Sastavitelstvo, komentar i belezhki Ventseslav Nachev, Nikola Fermandzhiev. Sofia: Otechestven front].

Проп, Владимир 1995: *Исторически корени на вълшебната приказка*. София: Прозорец [Prop, Vladimir 1995: *Istoricheski koreni na valshebната prikazka*. Sofia: Prozorets].

Путилов, Борис Н. 1965: *Славянская историческая баллада*. Москва–Ленинград: Наука [Putilov, Boris N. 1965: *Slavyanskaya istoricheskaya ballada*. Moskva–Leningrad: Nauka].

Путилов, Борис Н. 1971: Сюжетная замкнутость и второй сюжетный план в славянском эпосе. – В: *Славянский и балканский фольклор*. Москва: Наука, 75–94 [Putilov, Boris N. 1971: *Syuzhetnaya zamknutost' i vtoroy syuzhetnyy plan v slavyanskom epose*. – In: *Slavyanskiy i balkanskiy fol'klor*. Moskva: Nauka, 75–94].

СБНУ 1912: *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*. Т. 26. София [SbNU 1912: *Sbornik za narodni umotvoreniya, nauka i knizhnina*. Т. 26. Sofia].

СБНУ 1956: *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*. Т. 47. София [SbNU 1956: *Sbornik za narodni umotvoreniya, nauka i knizhnina*. Т. 47. Sofia].

СБНУ 1994: *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*. Т. 60. Част 2. *Български народни балади и песни с митически и легендарни мотиви*. София [SbNU 1994: *Sbornik za narodni umotvoreniya, nauka i knizhnina*. Т. 60. Chast 2. *Bulgarski narodni baladi i pesni s miticheski i legendarni motivi*. Sofia].

Стойкова, Стефана 1991: Птици вестители и птици прорицатели в българския и гръцкия песенен фолклор. – В: *Проблеми на българския фолклор*. Т. 8. *Българският фолклор в славянската и балканската културна традиция*. София: БАН, 115–120 [Stoykova, Stefana 1991: *Ptitsi vestiteli i ptitsi proritsатели v bulgarskiya i gratskiya pesenen folklor*. – In: *Problemi na bulgarskiya folklor*. Т. 8. *Bulgarskiyat folklor v slavyanskata i balkanskata kulturna traditsiya*. Sofia: BAN, 115–120].

Стойчев, Петко 1987: Митологична основа на баладата и нейната литературна жанрова характеристика. – *Български фолклор*, № 1, 35–45 [Stoychev, Petko 1987: *Mitologichna osnova na baladata i neynata literaturna zhanrova harakteristika*. – *Bulgarski folklor*, No. 1, 35–45].

Цицелкова-Божкова, Златка 1953: Песни от Копривщица. – *СБНУ* 46, 26–29 [Tsitselkova-Bozhkova, Zlatka 1953: *Pesni ot Koprivshtitsa*. – *SbNU* 46, 26–29].

Шишманов, Иван 1898: Песента за мъртвия брат в поезията на балканските народи. – *СБНУ* 15, 552–562 [Shishmanov, Ivan 1898: *Pesenta za martviya brat v poeziyata na balkanskite narodi*. – *SbNU* 15, 552–562].

Paksoy, Hasan B. 1995: Crimean Tatars. – In: *Modern Encyclopaedia of Religions in Russia and Soviet Union*, Vol. 6. Gulf Breeze, Florida: Academic International Press, 135–142.

Robinson, Fred N. (ed.) 1957: *The Works of Geoffrey Chaucer*. Boston, Mass: Houghton Mifflin.

Rossignol, Rosalyn 2006: *Critical Companion to Chaucer: A Literary Reference to His Life and Work*. New York: Infobase Publishing.

Williams, Brian G. 2013: *The Sultan's Raiders. The Military Role of the Crimean Tatars in the Ottoman Empire*. Washington: The Jamestown Foundation.

Стоян Антонов
ПУ „Паисий Хилендарски“
ул. „Цар Асен“, № 24
4000 Пловдив, БЪЛГАРИЯ
stoyan42@yahoo.com